

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

01 डिसेंबर 2023

राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय बातम्या

पॉल लिंचने 2023 चा बुकर पुरस्कार जिंकला

संदर्भ

- आयरिश लेखक पॉल लिंच, 46, यांनी त्यांच्या "प्रेफेट सॉन्ग" या कादंबरीसाठी फिक्शनसाठी 2023 चा बुकर पुरस्कार जिंकला.

महत्त्वाचे मुद्दे

- हा प्रतिष्ठित साहित्य पुरस्कार जिंकणारी लिंच ही पाचवी आयरिश व्यक्ती आहे.
- मागील विजेत्यांमध्ये सलमान रश्दी, मागरिट एटवुड आणि हिलरी मॅटेल यांचा समावेश आहे.
- पुरस्कारामध्ये £50,000 (सुमारे \$63,000) समाविष्ट आहे आणि लिंचच्या प्रोफाइलमध्ये लक्षणीय वाढ होते.
- "प्रेफेट सॉन्ग" जवळच्या भविष्यातील डब्लिनमध्ये सेट केले गेले आहे, ज्यामध्ये तिच्या कुटुंबाचे निरंकुशतेपासून संरक्षण करण्यासाठी आईच्या संघर्षाचे चित्रण आहे.

बुकर पुरस्कार तपशील:

- बुकर पारितोषिक कोणत्याही राष्ट्रीयत्वाच्या लेखकांच्या काल्पनिक कथांसाठी खुले आहे, इंग्रजीमध्ये लिहिलेले आणि यूके किंवा आयर्लंडमध्ये प्रकाशित झालेले आहे.
- 2023 च्या शॉर्टलिस्टमध्ये दोन अमेरिकन, एक कॅनेडियन, एक केनियन आणि दुसरा आयरिश लेखक समाविष्ट होता.
- 1969 मध्ये प्रथम देण्यात आलेला बुकर पारितोषिक, उत्कृष्ट काल्पनिक कथांना मान्यता देण्याचा वारसा आहे.
- मागील आयरिश विजेत्यांमध्ये आयरिस मर्डोक, जॉन बॅनविले, रॉडी डॉयल आणि अॅन एनराईट यांचा समावेश आहे.

उत्तराखंड बोगद्यात अडकलेले कामगार

संदर्भ:

- उत्तराखंडमध्ये रस्ता रुंदीकरण प्रकल्पासाठी बोगदा बांधणारे ४१ बांधकाम कामगार अडकले आणि या घटनेला दोन आठवडे उलटून गेले.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- सिल्क्यरा बॅंड बोगदा उत्तराखंडमधील चार धाम परियोजनेचा एक भाग आहे, ज्याचा उद्देश तीर्थक्षेत्रांशी संपर्क सुधारणे आहे. अडकलेले कामगार प्रवासाचा वेळ कमी करण्यासाठी राष्ट्रीय महामार्ग 134 चा विस्तार करत होते.
- चिंता व्यक्त केली:
- दुर्घटनेपूर्वीच पर्यावरणवादी, शास्त्रज्ञ आणि स्थानिकांनी चार धाम परियोजनेवर टीका केली होती.

	<ul style="list-style-type: none">हिमालयातून 900 किमी रस्ता रुंदीकरण प्रकल्पाने भूस्खलन आणि आपत्तीबद्दल चिंता व्यक्त केली.मंजूरी विवाद: "राष्ट्रीय सुरक्षेच्या" कारणास्तव सर्वोच्च न्यायालयाची मान्यता असूनही, प्रकल्पाने सर्वसमावेशक पर्यावरण प्रभाव मूल्यांकन (EIA) टाळले, ज्यामुळे टीका झाली. <p>पुढे जाण्याचा मार्ग:</p> <ul style="list-style-type: none">सिल्क्यरा बोगदा आपत्ती नाजूक भूप्रदेशांमध्ये पायाभूत सुविधांच्या विकासासाठी उत्तम छाननी, कौशल्य आणि देखरेखीची गरज अधोरेखित करते, भविष्यातील प्रकल्पांमधील फायद्यांवरील जोखमींचे वजन करण्याच्या महत्त्वावर जोर देते.
<p>सर्वोच्च न्यायालयाच्या संरचनेत सुधारणा करण्याची वेळ आली आहे</p>	<p>संदर्भ भारताचे सर्वोच्च न्यायालय समजून घेणे:</p> <p>अधिकार क्षेत्र:</p> <ul style="list-style-type: none">मूळ, अपील आणि सल्लागार हे सर्वोच्च न्यायालयाचे तीन अधिकार आहेत.घटनात्मक न्यायालय आणि अपील न्यायालय म्हणून कार्य करते. <p>बेंच:</p> <ul style="list-style-type: none">घटनापीठे (पाच, सात किंवा नऊ न्यायाधीश) कलम 145(3) नुसार घटनात्मक मुद्द्यांवर निर्णय देतात.डिव्हिजन बेंच (दोन न्यायाधीश) आणि पूर्ण बेंच (तीन न्यायाधीश) विविध विषय हाताळतात. <p>प्रलंबित प्रकरणे:</p> <ul style="list-style-type: none">सध्या, 34 न्यायाधीशांसमोर 79,813 खटले प्रलंबित आहेत, ज्यामुळे संरचनात्मक बदलांवर चर्चा सुरू झाली आहे. <p>ऐतिहासिक पार्श्वभूमी:</p> <ul style="list-style-type: none">28 जानेवारी 1950 रोजी राज्यघटनेच्या कलम 124 अन्वये स्थापना करण्यात आली.वसाहती काळात तीन सर्वोच्च न्यायालयांपासून ते सध्याच्या संरचनेपर्यंत विकसित झाले. <p>सध्याची आव्हाने:</p> <ul style="list-style-type: none">खटल्यांच्या अनुशेषाने न्यायालयाचा जास्त भार.अधिक सुसंगततेसाठी अंतिम अपील न्यायालय आणि कायमस्वरूपी घटनापीठाची मागणी.

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

<p>डॉलरीकरण</p>	<p>हायपरइन्फ्लेशन उपाय:</p> <ul style="list-style-type: none">• स्थानिक चलनाला डॉलरने बदलून डॉलरीकरणामुळे हायपरइन्फ्लेशन थांबविण्यात मदत होऊ शकते.• या बदलामुळे वाढत्या किमती आणि सरकारने जास्त पैसे छापणे यामधील दुवा तोडला आहे.• हे राजकीय हितसंबंधांना त्यांच्या फायद्यासाठी जास्त पैसा वापरण्यापासून प्रतिबंधित करते. <p>वाढीवर सकारात्मक परिणाम:</p> <ul style="list-style-type: none">• डॉलरायझेशन अर्थव्यवस्थेला निर्यातीवर लक्ष केंद्रित करण्यास आणि परदेशी गुंतवणूक आकर्षित करण्यास प्रोत्साहित करते.• डॉलर्सपर्यंतचा प्रवेश हा परकीय व्यापार आणि भांडवलाच्या प्रवाहापुरता मर्यादित होतो.• स्थिर डॉलर मूल्य स्थानिक आणि परदेशी आर्थिक क्रियाकलापांसाठी दीर्घकालीन नियोजनास प्रोत्साहन देते. <p>संभाव्य समस्या:</p> <ul style="list-style-type: none">• डॉलर स्वीकारणे म्हणजे स्थानिक चलनविषयक धोरणावरील नियंत्रण गमावणे.• केवळ निर्यात प्रोत्साहनावर अवलंबून राहून निर्यात वाढवण्यासाठी देश घसारा वापरू शकत नाहीत.• पॉलिसी लीव्हरजची ही हानी सकारात्मक म्हणून पाहिली जाऊ शकते, जी सरकारांना विनिमय दर बदलण्याऐवजी आर्थिक मंदीच्या काळात उत्पादकता वाढवण्यास प्रवृत्त करते. <p>तुम्हाला माहित आहे का?</p> <ul style="list-style-type: none">• इक्वाडोर, पनामा आणि एल साल्वाडोर या तीन पूर्णतः डॉलरच्या अर्थव्यवस्थेचे डॉलरीकरणानंतर यशस्वी आर्थिक परिणाम झाले आहेत.
<p>फायबर ऑप्टिक केबल्स</p>	<p>ऑप्टिकल फायबर म्हणजे काय?</p> <p>रचना:</p> <ul style="list-style-type: none">• ऑप्टिकल फायबर हे काचेचे बनलेले पातळ पट्टे असतात, ज्याचा व्यास मानवी केसांसारखा असतो. <p>कार्यक्षमता:</p> <ul style="list-style-type: none">• हे तंतू मजकूर, प्रतिमा, व्हिडिओ आणि फोन कॉलसह विविध डिजिटल माहिती फॉर्म, प्रकाशाच्या वेगाने लांब अंतरावर वाहतूक करतात. <p>टिकाऊपणा:</p> <ul style="list-style-type: none">• त्यांचे पातळ स्वरूप असूनही, योग्यरित्या तयार केलेले ऑप्टिकल फायबर, जेव्हा संरक्षणात्मक थरांमध्ये बंद केले जातात, ते मजबूत, हलके आणि लवचिक असतात.

- ते दफन केले जाऊ शकतात, बुडविले जाऊ शकतात किंवा नुकसान न करता गुंडाळले जाऊ शकतात.

ऐतिहासिक महत्त्व:

- भौतिकशास्त्रज्ञ चार्ल्स काओ यांची दृष्टी, जवळजवळ 60 वर्षांपूर्वी प्रस्तावित होती, दूरसंचारासाठी तांब्याच्या तारांच्या जागी काचेच्या तंतूंचा अंदाज आला.
- आज, त्यांची दूरदृष्टी एक वास्तविकता आहे, 2009 मध्ये भौतिकशास्त्रातील नोबेल पारितोषिकाने ओळखले जाते.

ऑप्टिकल फायबर कसे कार्य करतात?

हलकी वागणूक:

- प्रकाश, एक इलेक्ट्रोमॅग्नेटिक वेव्ह, ऑप्टिकल फायबरद्वारे मार्गदर्शन केले जाऊ शकते.
- जेव्हा प्रकाश काचेच्या पृष्ठभागावर आदळतो तेव्हा तो अंशतः पार करतो आणि अंशतः परावर्तित होतो.

एकूण अंतर्गत प्रतिबिंब:

- काच आणि हवा यांच्यातील अपवर्तक निर्देशांकातील फरक संपूर्ण अंतर्गत प्रतिबिंब सक्षम करतो.
- या इंद्रियगोचरमुळे प्रकाशाला काचेच्या आत लांब अंतरापर्यंत जाण्याची परवानगी मिळते, विजेचे महत्त्वपूर्ण नुकसान न होता.

फायबर ऑप्टिक कम्युनिकेशन सिस्टम:

- ट्रान्समीटर (माहिती एन्कोड करते), ऑप्टिकल फायबर (संकेतांचे वाहतूक करते) आणि प्राप्तकर्ता (माहिती पुनरुत्पादित करते) यांचा समावेश असलेली, ही प्रणाली बाह्य हस्तक्षेपास प्रतिकार करून उच्च डेटा-ट्रान्समिशन दर (टेराबिट प्रति सेकंद) प्राप्त करते.

फायदे:

- ऑप्टिकल फायबर, पारंपारिक दळणवळण माध्यमांप्रमाणे, हवामान आणि बाह्य व्यत्ययांमुळे प्रभावित होत नाहीत, ज्यामुळे ते डेटा ट्रान्समिशनसाठी अत्यंत विश्वासार्ह बनतात.